

ԵՐԵՎԱՆ ՄԵԼԻ ԵՎ ԲՈՂՈՔ... ԲՈՂՈՔԻ ԴԵՄ

Պատմաբանները սովորաբար չեն սիրում «Եթե»ները, բանի որ դրանք, այդ «Եթե»ները, չեն կարող փոխել դատմության ընթացքը, իրողությունները: Սակայն նույնիսկ ամենախիստ դատմաբանները չեն կարող ժխտել, որ «Եթե»ները եթե չեն կարող փոխել դատմական իրողությունից որևէ բան, այնուամենայնիվ կարող են օգնել ավելի լազ հասկանալ դատմական իրադարձությունները, հասարակության մեջ առաջացած անոնականները, անհատի դերը դրանց մեջ, նույնիսկ՝ նույն երեւությի նկատմամբ տարբեր անհարականությունների հակազդեցության տարբերությունները՝ համեմատական կարգով:

Նկատի ունենալով մեր ժողովրդի անհատապնդությունը եւ մեր երկրում ստեղծված ծանր վիճակը, մանավանդ արտահերթ ընտրությունների սեմին, ավելորդ չէր լինի դիտարկել մեր 3+1 լիդերների հավանական հակազդեցությունը միեւնույն օրհասական կացության դիմաց, դայնանականորեն որպես կուլմինացիոն կետ ընտելով 2020 նոյեմբերի 9 թվականը, այսինքն կարիտուլացիոն թղթի սուրագրման օրը:

Արդ, ի՞նչ կլիմեր մեր 3 նախկին Օսխազգահների կեցվածքը, հակազդեցությունը այդ օրհասական դահին:

3-րդ նախագահը, ինչողև օրեւ խոստվանեց, իազ գիտակցելով ստեղծված կացության բոլոր հետևանքները, այդ կամ նման որեւէ թուղթ սորուագրելու փոխարեն ինքնասպան կիհներ:

2-րդ նախագահը, նման բան ստորագրելով փոխարժե իրահանգ կտար հեռահար հրթիռներով կործանել թշնամի երկր ամենազգայուն կետեր, առաջին հերթին՝ նապթագագային գլխավոր հանգույցները, գեր ժամանակավորապես ձախողության մասմեջ լու համար թշնամական ծրագրերով:

1-ին նախագահը մերժելով կմերժեր նաև որևէ փաստաթուղթ՝ ընդառաջ ներկայացնելով իր հրաժարականը: Դրաժարականն այդ, վսահ եմ, շարադրված կլիներ գեղեցկագույն հայերենով, «Ակադի ունենալով» բառերով սկսվող մի խանի դարբերություններով եւ կավարսվեր «Բարին ընդ ձեզ»ի փոխարեն «Տե՛ ընդ ձեզ», գուցեեւ՝ «Արին ձեր՝ ի գոլիս ձեր» հրաժեցականություն:

Ինչու տեսնում են, նրանցից ոչ մեկը, անկախաբար մեկը մյուսից, չեղ գնա նման բայի, դեռևս չխոսելով Երկիրը նման կացության չնամնելու համար նրանց կամխարգելիչ հավաճական աշխատանքների մասին: Նրան Երեխ էլ իրենց թերություններով ու սխալներով հանդերձ հայրենասեր, դեռականապահ առաջնորդներ են՝ ի տարերություն, ի հակառարություն ներկայիս զոռով դաշտնավարողի՝ +4-ի: Վերջինը, «քավիչ» լինի նրա անունը, թե «Քաղիփ» կամ այլ բան, ոչ միայն հայրենասեր չէ, այլև մարդասեր եւ ազգասեր չէ, ոչ միայն կրթված չէ, այլև անկիրը է, բարդութավորված եւ արկածախննիր: Նոյեմբերի 9-ի նվաստացուցիչ փաստքի մեջ նա տեսավ իր վերաբերու հույսը, իր՝ այստես կոչված բադական գոյատեսմի հնարավորությունը, որի շարունակումը նա այժմ ձգտում է աղահովել խորհրդարանական ընտրություններով, իենվելով սեեւ եւ ատելավար անքորհին արյունահեղության մղելու իր սատանայական կարողության վրա: Յիշետ ինչ է ասել Վանո Սիրադեյանը 2-րդ անգամ հեղափոխություն անողութիւն մասին՝ վրա է տալիս իր անձը, ընտանիքը, աղա իր հայրենիքը: Իսկ 3-րդ անգամ...

Իհարկե ես մնում Եմ իմ կարծիքին, որ մեր Յ Աստվածահները չոփի կող տային արտահերթ ընտրություններով Ներկայացված խայջը, դա մեղակցություն է Նիկոլի արածին և անելիին: Դեռևս դատերազմից շատ առաջ հեռուստատեսությամբ եմ ասել, որ Նիկոլը «նադդ արյուն թափող» է: Նա արյուն արդեն թափել է, սարսափելի բաղաբականությանը եւ չի վարանի կրկին թափել, եթե դրսյան կասկածն անգամ ունենա իր մենատիրություն-քրնասիրության շարունակման համար իրեն անհրաժեշտ ձայների հարցում: Նրա նմաններին անհնար է հաղթել արդար, ժողովրդավարական ընտրությունների միջոցով: Նման ածականները, սկզբունքները տեղ չունեն նրա ուղեղում, այլ միայն՝ լեզվի ծայրին, այն էլ՝ իր կողմից հիմարապահների հանար:

Միհիթարական է, որ այնուամենայմիվ դայլարի այդ միջոցն ընտրած, թունավոր խայծը կուկ տված մեր Երեք նախագահները (ի դեռ, դատականորեն այս ուժագրավ է ղետականությունը դաշտամելու դատանեցի վրա կանգնած այս Մեծ Եռյակի դարագան) չարագործի դեմ դայլարը իրենց գլխավոր խնդիրն են համարում: Սակայն ներկա դահը հրամայում է, որ նրանի այդ դայլարը եթե ոչ միասնական, գեր՝ համակարգված առաջ տանեն, հավախբար խոսափելով Զարագործի ցանած ականներից ու ճանապահն արյունահեղությունից, միաժամանակ բացառելով բացորու թե խուլ դայլարը միմյանց դեմ: Այս զուլումից դուրս դրժնելու առ ել էլլու:

Բաֆվում օաբաթ օրը կայանալիք Ֆուլքովի Եվրոպայի առաջնության Ծվեյշարիա-Թուրիիա խաղի արիթով ցվեյցարական «Դեր Բունդ» հունիսի 9-ին գրում է՝ «Խաղալու են Բաֆվում, ուր ժողովրդավարությունը տան չունի, ուր ցուցանուու են դաշնում զրիված զինվորների սալավարները, իսկ բարեավականությունն այս երկրում ընտանեկան հասկացություն է»։ «Դյուրընկալ երկիրը Օ միավոր է սամում» վերնագրյալ հոդվածում հեղինակը Աղրբեջանի այդ վարկանիշը ցեսում է՝ հղում անելով ամերիկյան «Ֆրիդոն հառասի՛՝ ժողովրդավարությանը սկած զմահատակամին։ Ով իշխանական կյանի դեմ է ենում, կյամը վտանգված է, գրում է ցվեյցարական լրատուն, որ անդրադառնում է նաեւ Արցախի դեմ դատերազմից հետո Ալիեկի՝ հայ զրիերին նվաստացնող ռազմավարի ցուցարդությանը։ «Զննադատություն եղավ, բայց ակնկալելի մեծ ալիք չբաձրացավ. Ալիեր վաղուց գիտ բննադատությունն ինչողեւ լրեցնել՝ երկի ներսում՝ բռնաճնշելով, արտերկրում՝ դրանով», գրում է «Դեր Բունդ»։

ԱՆԱՐՔԻ ՀՈՎՄԵՓՅԱՆ

ՀԱՅՐԱՎՈՒՄԱՐԾ ՄԽԻՔԱՐԱԿԱՆ ՀԵ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՂԱՏՐՅԱՆ

Թօնամին նստած է մեր սահմանում ու սղասում է, ԿԱՊԿ-ը ուշադրությամբ հետեւում է հայ-ադրբեջանական սահմանին ու գլխավոր քարտուղար **Մատիսիավ Զասի** միջոցով «ողջունում դետական սահմանը խաղաղ ճանապարհով անցնելու խնդիրները լուծելու կողմերի մասրությունը»՝ Երկարաժամկետ խաղաղություն հաստատելու հեռանկանում միւնչեւ ժամանակ իրավակայի սրման ռիսկեր տեսնելով: Անզամ մոլորված գերի ընկած մեր զինվորին են վերադարձնում բոլոր գերիների, այդ թվում նորերս գերի ընկած վեցի հարցը հետաձգույն:

առայժմ: Տղա-
վորություն է, որ բոլո-

ՄԻԴ ԱՐՄԱՆ Թարթյանի հետ: Swororինակը, սակայն, այն է, որ այդ չեն հասկանում բարդ գարշակված տարրին տրված ներկա ու անցյալ դեպքավարները. որոնք ինչ բերանները գալիս են, ինչ տեսակի աղբ ասես լցնում են միջյանց վրա:

Իրանական հայացք Զանգեզուրին

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Հոդվածագիրը՝ Իրանում Հայաստանի նախկին դեսպան, Շուշի երկրության դիվանագիտական աշրբեր հանգամանքներով երկար ծառայություն մատուցած դիվանագետ, ՀՀ Անվտանգության խորհրդի նախկին անդամ Գրիգոր Առաքելյանը եղել է մեր թերթի հիմնադիր կազմի անդամ եւ մինչեւ 1994 թ. վարել է «Ազգ» իրանագիտության բաժինը: Յունիս Վերլուծաբան, լուրջ, դարձեց մի անձնավորություն, որի կերպության մեջ նախկին դեսպան է եղել: Խնձորեսկ այս մենական

Իրանը չեր կարող Քայաստանի հմբնիշխան
տարածում Ադրբեջանի ունձգությունների
նկատմամբ կրավորական կեցվածք ընդունելու
Եվ այդ ոչ կրավորական կեցվածքը դրսեռվեց
Իրանի հայանական հանրապետության ար-
գործնախարար **Զարիֆի** Բարեն եւ Երևան կա-
տարած այցելությունների ժամանակ: Զարիֆան
դեռևս այցելությունների մայրաքաղաքներ կատարած
այցերի ընթացքում Իրանի արտաքին գերատե-
չության ունակամարտ իինճակամունում հսկել է ի-

րամի «կարմիր գծերի» մասին: Նկատի ունենալով դիվանագիտական լեզվի առանձնահատկությունները, կարելի է ենթադրել, որ Բաֆվում եւ Երեւանում իրամի ճամանածած «կարմիր գծերը» դեռև է առնչվելին Աղրբեջանի երազած Զանգեզուրի միջանցի կարգավիճակին, որի կաղաքությամբ, մինչ այդ, Ի՞նչ ԱՊՆ խոսնակ Խարիբզաղեն իր գերատեսչության անունից հականարտող կողմերին կոչ էր արել հարգել միմյանց սահմանները եւ խնդիրները լուծել բանակցությունների միջոցով: Իրանական «կարմիր գծեր» խախտելու հետևանքների մասին եղել են նաեւ այլ մակարդակներով գործառություններ:

ՀԱՅԱԿ Կարելի է արձանագրել, որ 2020 թ. ԲՈՂԵՄԾԵՐԻ 9-ին Հայաստանի Հանրապետության, Ադրբեյջանի Հանրապետության եւ Ռուսաստանի Դաշնության ղեկավարության կողմից ստորագրված եռակողմ հայտարարությանը Արցախի դեմ Թուրքիայի եւ Ադրբեյջանի սահմագեցնած ազգային կասեցումը ոչ միայն չի հանգեցրել տարածաշրջանում կայուն ու ժամանակակից խաղաղության հաստացմանը, այլ բազմաթիվ նոր խնդիրների մեկնակետ է հան-

Դիսացել։
Այնուամենայնիվ, ԻԵՒ բաղաբական վերնա-
խավի տարբեր ներկայացուցիչներ, դատերազ-
մի ավարտից հետո, հրապարակայնորեն հնչեց-
րած դիվանագիտական ու զգուշակու հայտա-
րարություններով եռակողմն հանաձայնու-
թյունը գնահատեցին որդես տարածաշրջանում
երկարատև խաղաղությանը միտված կարեւո-
րագույն բայի։

☞ 1 Լսե, դուք մետական գործիչ եք, թե բակի բեսեղի ներկայացնուցիչ լավ, ներկա սարերայինը դա չի հասկանում, բայց տասնյակ տարի ներով մետուքան դեկին եղած ճարդն էր ասրու թեմաների զգացողությունը չունի՞, էս ինչ մանկական հայացք է, էս ինչ աշտուիկային նոտեցումներ են, համ է՞ Աշտուիկի իրավունքներն ինչո՞ւ եք խախտում, ներկա ու նախվին, առանց իր թուլացվության: Գերի փոխանակելու էլ իրնաքացած նարդու բար շրիւկացնել չետ, մետական կառուցների լուրջ աշխատանի է: Այսպես որ՝ եթե մեր գերիներին չեմ կարողանում վերաբարձնել, գրնե լուիի ու այդ թեման չդարձնեմ ընտրապայտար նյութ, առ ցանելով բաց վերթերին: Սա՝ իմի հիայլոց:

Ընդհամարապե՞ւ հետեւելով ոչ մի խաղող կանոն չղափառանող կամ, ավելի հսկակ եթե ձեւակերպեմ, «մարտեր առանց կանոնների» ոճով ընթացող ընտարապահն, մարդ մտածում է, թե ուր փախչի-ազավի այս բոլորից, ուր թագնի անոթը ուր գգում է հանարյա բոլոր մասնակիցների արտաքրումներից, Երկու-Երեք բացառությամբ, որը 26 ուժի դարագայում տուկոսային առումով բան չի նշանակում։ Բոլոր ֆավորիտ ուժերն իրենց խոսք կառուցում են իիննական մրցակցին վարկաբեկելու ու ոչնչացնելու վրա։ Նիկոլայ անգամ առանց բարդույթի նետում է՝ կունչացնեմ, կշիռնեմ։ Ես առավ-փախավի մեջ ոչ-ոք չի հասցնում մտածել ու նկատել, որ բոլորը հանարյա նույն կանչավարկածով են ելել ընտարապահի, ընդունելով նոյենքերիննյան փաստաթղթի բոլոր, այդ թվում՝ անհերեթ ու հակահայրությանը բոլորն աշխատեցնելու են տրանսպորտային միջանմերը, այդ թվում՝ քոչարյանը, բոլորն էլ չգիտեն, թե Արցախի խնդրի հետ կապված ինչ են հետապնդելու ։ Մինչև խնդրի ձեւաչափ խնդիրը վերադարձնելուց զատ։ Այսինքն՝ բոլորը ելուս են անարդար դատերազմով դեմք ֆակտ ստեղծված նոր իրավիճակն ընդունելուց ու այդ դայնանմերում գալութերից հղորացնելու նույնական նոտցումից միայն, ոտաների հետ եղածից ավելի լավ հարաբերությունները սերտացնելուց (Երեք-չորս աելմուտ նայող ուժերին տեսնում են), անգամ եկրություննիշ կողմնակից խզմայան՝ ՀԱՊԿ-ից դուրս գալու ու ՆԱՏՕ մասնելու խրիստոնականակարգը՝ մեկ իդեա-ֆիլսոփ, բոլորի օրակարգում հրամայական որմես ունենալով Նիկոլ Փաշինյանին հեռացնելու հարցը։ Մեկ անգամ չեմ գրել, որ դարձված դեկապար դեմք է հեռանա, բայց ովք եւ ո՞ր գաղափարներն են իրեն այլընթառն, անգամ իրմա ընտրողների չկողմնորոշված հոկա զանգվածը, չորս օրվա ընտարապահի գոռում-գոչյուններից հետո, չի դատերացնում։ Սարդ մարդով, ուժը ուժով փոխել ու վերջ սա թշնամու երացամբ է։

շատ, գործը այս պահում է առ պահում, օճակի, զարմանալիորեն, դեռ ունեն համակիրներ: Դրանք այն մարդիկ են, որոնք հավաքացել են, թե կազավեն նախկին արտավոր ու հասարակ մարդուն նվազացնող համակարգից: Այդիսով՝ Հայաստանում մինչեւ վերջերս առկա երկի-խանությունն այս ընտրություններով ա-վելի առարկայական է տես: Ես սանալու՝ ամենելին չլուծելով նախկին-ավելի նախկին-ներկա վեճը: Եթե անցած երկու-երեք տարվա անցյալում իրավադա համակարգը, տեղական կառույցների զգայի մասը եւ իշխանության այլ միավորներ էին հարում նախկիններին, աղային, դատերազմի եւ աղաօնոր կառավարման արդյունում՝ սովորական ընտրությունները համար են:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՐԾ ՄԽԻՔԱՐԱԿԱՆ ՀԵ

խանությունից եւ ընտրաւավին մաս նակցող 26 ուժի մեջ որոնում համենա տարա տանելի միավորներ, ու միշտ չէ, որ գտնում են: Այնուա որ այս ընտրաւթյունների արդյունքներով «նախկիններ ու ներկաներ» վեճը տեղափոխվելու է խորհրդարան՝ բոլորին կլանքը դարձնելով մի ուրիշ կարգի անտառելի բան. ակնհայտ է որ համենատարա բարձր վեռվ խորհրդարան անցնելու են «Դայաստան» դաշնան ու «Զարդարական դայամանագիրը», իսկ մյուսներից երեք-չորս ուժ հազիվ ել խորհրդարան անցնելու թեկութեացներ տեսքութեացներ:

Ու, հավանաբար, վերդիտական փառք
զարդին անհրաժեշտ են այնպիսի խորհր-
դարան ու կառավարություն, որնց ընու-
իկ իրար քվլտող Քայլաւանում հարցե-
ր մեծ հավանականությամբ կլուծեն ու-
րիշները, ինչուս, ի դեմ, իհնա էլ եր-
բայց այն ժամանակ արդեն ամեն ին-
չաս վերահսկելի կլինի, բոլոր նաև հա-
ցերն անգամ վերդիտական ուժերը կլու-
ծեն:

Մյուս կողմից էլ , հոմորի դեռ սիրտ է կա փասորեն. հետ էլ ասում են՝ համախմբվածությունը չի սացվում, ահա այս ընտրությունների արդյունքում մեկ է տեսար խորհրդարանում հայտնվեցին բոլոր նախկին նախագահները, Սերժ Սարգսյանն իզուր էլ ցուցակն անձանք չեղաց պիտի, բանի որ խորհրդարանն այս անգամ կարող է վերածվել նախկին նախագահների ակումբի: Ասում են՝ ժամանակին հեռանալը նուրբ արվեստ կամ մշակույթ է, որին ժրաբանելում են ոչ բոլորը: Դամենայնդեպ՝ մեր դեմքում այդ արվեստը կամ մշակույթը ընդիմանալու բացակա է, երեւի շամանական արվեստը կամ մշակույթը է, որին ժրաբանելում են ոչ բոլորը: Դամենայնդեպ՝ մեր դեմքում այդ արվեստը կամ մշակույթը ընդիմանալու բացակա է, երեւի շամանական արվեստը կամ մշակույթը է, որին ժրաբանելում են ոչ բոլորը: Միգուցե հենց այդ տահարածիններն են սիմբոլում լիդերներին՝ կորցնել իրավանության գգացումը, ու մեկը խոսում է ոչնչացնելուց ու վենդետա անելուց, մեկը գինված դուեյի է հրավիրում, մեկը 24 ժամ է տալիս կոմմոննաս հրամարակելու ստահնալիքով, մեկը անխնա անվանարկում է բոլորին՝ առաջինի իր բարձումից: Ու մենում է դադարել զարմանալուց ու աղոթելուց հետո անսովոր բան էլ տեսնեն աչքերը մեր, ինչ անսովոր բան էլ տեսնեն աչքերը մեր:

կալում, իսչ ասակու բառ լսս է և առ կանցները, ու այն ապարդյուն հարցը չտալ, թե՝ Sir Ասաված, սրանի՞ն են եղել մեր հեկավարները, բա ինչու չենք ինա ցել, որ բոլորն էլ այսին չհազնված են այդին մարդ չփրող, այդին ինքնասի բահարված: Գոնե նախազար լինելու վերաբերյալ իննաստեղ միթերը դահեիք ու չիօնեիք բաճբասասիրողի նակարդակի, չէ՞ որ դեռ կան մարդիկ, որոնք ապրել են բոլորիդ օրով (տողերի հեղինակը), ամ մեն ինչ տեսել ու լսել են, գումարած մեժամանակի օրհասը, որին , ի դեպ, որ դես համահեղինանակ, օրհաս բերելու կերտողի առումով, մասնակից են առն վազն երկու նախազար, մի հրաժարվելի չէ՞ որ անցյալ խորհրդարաններ օճն ի դորսով, հավեն իր թեւով ոչ չէր կարող մանել, նախազես գծաղրված բարեկացիություն, չէ՞ որ դեռ վաշ են մեր հիշողության մեջ օմերայի հարթակը՝ ձեր ուսումի դասեկերով:

Ըստհանրաբես՝ բարողարշավի, նրա
մասնակից ուժերի մեծ մասի խոսույթը
որ Վիրավորանի, հիշոցների, փոխա-
դարձ կոմդրոմաների նակարակի է
շատ անորակ է, տեղ-տեղ վիրավորական
լսողի համար, բանի որ մեր ազգը հո-
միայն ծափահարող ոլեքսից չի բաղկա-
ցած, այնտեղ իրով կան մասավորական ու
հոգեւոր ՇԵՐՏԵՐ, որոնց համար ողջ տեղի
ունեցողը ճշգասացնող եւ վիրավորա-
կան է; Ակամա մտածում ես՝ ինչ-որ բան
է դատահել մեր համրույթին, որն ունի բա-
դարձական էլիտայի այս մակարդակը: Եւ
ուրիշ բան չի գտիս մարդու միտքը, բան
այն, որ բնությունն է երեխ Վրեժ լուծում
մեզանից՝ Վերջին 30 տարում իր հայկա-
կան համապատասխան անհաւմենաց ու ու

Տիրոջ նման վերաբերվելու հաճար, Երկրին սրդող չնայելու հաճար. փակ եւ քաղաքի մեր հանրությոթը բնության օրենթութուն դատապարտելով ավելի արագացված, ուրակի առումով անընդհատ նվազող կորուվ գենետիկ դրեյֆների ու դրա արգասի բաղադրական անքարենուս առանձյական ների ի հայց գալուն: Զգիտեմ, մեր բաղադրական գործիչների հանրագումար նաև կարդակը, կրթության, գիտելիքի տիրապետությունը, էթիկայի կամուններին ենթակա կամաց առաջարկը:

Վերադառնալով մոտեցող ընտրություններին, որեւէ մեկի կամ ուժի հանդեպ համակրանք ու հակակրանք դրսեւուելուց գերծ մնալով, այնուամենայնիվ, մեր քույլ տանք ընտրություններից ինն օր առաջ կանխատեսումներ անել՝ փորձառության մեր դասուհանից, տասնօրյակ հետո սխալի ասսիժանն անդայման ֆիբուլու տուայնանով:

Երկու հիմնական ֆավորիտներ՝ «Զայտագիշական ղայճանացիրն» ու «Հայաստան» կսանան վենենքի ինչ առաջ վելությանը տարբեկող տոկո, 20-25 տոկո կոսի միջակային, նայած ինչ ասիշամ նի կոչնչացնեն իրաւ: Բաղձայի 51 տոկո կոս սանալու ժամանակ նրանցից ոչ մեկը չունի: ՀԱՅՏՐԱԿԱՆ ՇԵՆՔ հաղթահարելու հնարավորություն ունեն «Պատիվ ու նեմ», ԲՀԿ, Էդմոն Մարումյանի գիշա վրած ուժերը: ՀԱԿ-ը, թեև Վարկանիչը չունի, բայց հնարավոր է՝ նրա լիդեր Լեռն Տերն Տեր-Պետրոսյանի բարձր Վարկանիչը (մեծ հետարքություն առաջացրած երեկ վա նրա ասուլիսը վկա) այս ուժին հնարավորություն տա հաղթահարել անցողին ՇԵՆՔ, այդպիսով խորհրդարանուն Ծեր փակելով նախկին նախագահներին Հայաստանում կա արեւմտամետ ընտրությունների որոշակի զանգված, որը վերը թվածու ուժերից ոչ մեկին վկի չի տա: Այս զանգվածը հետև կլողմնորություններ, եթե Արման Բարաջանյանի եւ Լեւոն Շիրինյանի, Արամ Զավենի Սարգսյանի, Տիգրան Խօնջայանի եւ Միհրան Հայրապետյանի (Ելի կան կարծես) գլխավորած ուժերը միասնական ղլաքֆորմով համեստ գային, հիմա այդ զանգվածի վենենքը կոնուրասներուն են նշանակած ուժերի միջուկը:

դժվար է ասել, թե նրանցից որը խորհրդարան կանցնի: Դամենայնեղեղս՝ նրանցից թեկուզ մեկի խորհրդարան չանցնելու դեմքում դաշլամենը լցվելու է նոյն դաշտում խաղացող, թեկուզ եւ իրար առող ուժերով, այդ դեմքում կոպակիա կազմելու համար անհրաժեշտ 54 տոկոսը լրացնելը անհրական է դաշտում: Ու երկու գլխավոր ֆավորիտների՝ վեց օրու կոպակիա կազմելու կրկին կախված կիրար բժիշկ-ից, ինչուն եւ եղել է մոտ 15 ասրի մեր աւրեր գումարման խորհրդարան-ներում: Պատահական չէ, որ Str-Պետստույանը երեկ խոսում էր որեւէ մեկի հետ կոպակիա կազմելը չբացառելուց. «Այլ բան է, որ եթե Եւ մենք անցնենք, Եւ Թոշարյանն անցնի, Փաշինյանն անցնի, մյուսներն անցնեն, եւ ոչ ո՛վ մեծամասնություն չունենա, ապա սիդղված կիրարներ գնալ կոպակիայի ձեւավորման: Ես միշտ համերափոխության եւ կոպակիայի կրողմանակից եմ եղել: Այդ երեսույթը, սակայն, կարող է նոր խնդիրներ առաջանել, քանի որ կոպակիաները վեց ամիսը մեկ կարող են փոխվել: Արդյունքում՝ մենք կարող ենք հայտնել այն երկրների թվում, որտեղ աւրին մի բանի կառավարություն է փոխվում: Դա վաս աւրերակ է, բայց, իհարկե, մետք է փորձեն»:

Ահա այս դասմելոց հետ կարող է իրականությանը մոտ լինել այս ժեսակետը, որ հաևաղբեն Նիկոլ Փաշինյանն իր անվերահսկելի խօսքով լարման է սանում վիճակը. դե եթե ու հանկարծ կոսալիցիա կազմել հնարավոր չի լինելու, կամ այս կազմելու առավել մեծ ժամանակը է ունենալ Ռոբերտ Զոշարյանը, ուրեմն անհավանական չէ ընտրությունները տարբեր ձեւերով չեղարկելու, այսօվա դեֆակտո վիճակը դահլիճ դադարանելու տարբերակը, թերման ենթարկելու երեկով մեջադրեալ մաս:

7.4.- Նորից ու նորից լսեցիմ ձայնագրությունը, որ **Աերժ Սարգսյանը** հրապարակել էր: Սա խտացված մի դատմություն է անցյալում բռլոր նախակինների կողմից քանակցվող ոչ հայանդաս փաստաթղթի, դրանից կողոյն «Հույսադիրությամբ» ներկա իշխող ուժի դեկապարի ազատվելու ջաների (անզամ իրեն գժի տեղ դնելու) մասին, որում Երեւում է մեր անցյալ ու ներևան դեկապարաների հանրապումար:

Ըստ արժանվույն

Հումիսի 8-ին Հայկական PR ասոցիացիան ամենամյա իր մրցանակաբաշխությանը միանգամից Երկու մրցանակ է սնորհել ՀՀ Մարդու գրասենյակի ղաւառապետի գրասենյակին, առաջինը՝ «Տարվա ղետական կառույց» եւ Երկրորդը՝ «Տարվա PR ղաւասխանառու» անվանակարգերով:

Ի թաղթակալական նամակում ՀՅ մարդու իրավունքի դատավան Արմաճ Թաթոյանը երախտագիտություն է հայսմել PR ասցիացիայի նախագահ Ասդղիկ Ավետիսյանին եւ Ժյուրիին՝ իր զիշավորած գրասենյակի աշխատանքը բարձր գնահատելու համար, միաժամանակ ընորհավորելով նոյն գրասենյակի հանրային կապերի բաժնի ղեկավար Նունե Չովետիյանի աշխատանքը եւ հանաղատասեաբ նշանակու առաջնար հանճար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱռավարության կողմէն հայտադրությունը պահպանության մեջ մտնելու մասին՝ ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ այս աշխատանքը անհանդիւն արեցու:

**ԳԱԳԻԿ
ՏԵՐ-ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ**

Յանցային հետազոտությունների կենսրուի սարեւ

Տղավորություն է ստեղծվում, թե արեւմյան զանգվածային լրատվանիցոնքները փոփ-ինչ փոխել են Զինատանի վերաբերյալ նորությունների մատուցման հրեցն կանոնները, որոնցում այժմ գերակշռում են տեխնածին վերաբերի եւ կա օդերևութաբանական դայմանների (ցիկլոններ եւ հակացիկլոններ, հեղեղումներ եւ ձնահյուսեր) մասին լուրերը։ Վերջերս այդ տեղեկավական գործակալությունները բավական սեղմ եւ փոփ-ինչ դժկամորեն հաճախարհային հանրությանը տեղեկացրին չինական տեղերական ծրագրի խուռը ձեռքբերման մասին։ Ծարսագնացով տեղերական մոդուլ մայիսի 15-ին իջավ Մարսի մակերեսի վրա եւ դարձավ Զինատանի առաջին տեղերական սարքը, որը կայրէց կատարեց մեկ այլ նոլորակի վրա։

«Երկնին ուղղված
հարցերը»
շարունակվում են

Տեղերասարք կրում է «Թյանվեն - 1» անվանումը Եղանակացած է ուղեծրային մոդուլից, հօգևող սարֆից եւ մարսագնացից: Այն արձակվել է 2020թ. հուլիսի 23-ին՝ «Զանժան - 5» իրթիռակրով Այնան կղզու Վեմչան տեղերակայանից: Տեղերասարքի անվանումը շատերը կապեցին չինական թայվան կղզու հետ եւ այդ դաշտառով էլ սոցիալական ցանցերում անգամ խոսակցություններ եղան ինչ-որ բաղադրական հաճախելիքի մասին: Բայց դա բնակչության չէ, եւ որ գիշավորն է փիլիսոփայական առունու շատ ավելի հետաքրքրական ու իմացական է: «Թյանվենը» չինաւունց պարունակումը է որմեն

սից թարգմասպիս է որդես «հարցեր Երկնին», եւ իր անվանումը սարբն ստացել է ի ղափակված աստվածաբանի «Մարտնչող Թագավորությունների» դարաշօջանի առաջին բնարեգու Ցույզ Յուլիանի (մ.թ.ա. 340-278թ.) համանուն բանաստեղծություններից, որի ստեղծագործություններն ամրագրված են գրավոր ավանդությունում: Կամաձայն «արժանիների իշխանություն» ձևավորելու չհայաց նախաբանական սլաքութիւն

Իշնական սիեզերական ծրագրին:

Տեղին է Ասել, որ չիս-ռուսական համատեղ տեխնոլոգիական նախագծերի իրականացնան ավանդույթների սկիզբը դրվել է դեռևս 20-րդ դարակեսին: Դատկանական է նաև, որ համեմատաբար վերջերս **Սի Զինփինը** եւ **Վլադիմիր Պոլտինը** տևակադիր ռեժիմն սկեցին ՉԺՀ-ում գտնվող միանգամից երկու առողմակայանների նոր էներգաբլոկների շինարարությունն սկսելու մեկնարկը:

Արեգակնային համակարգի
մոլորակների ուսումնասիրու-
թյան հետ միասին՝ Զինաստանը
կատարելագործում է նաև սիե-
զերի սացինար հետազոտման
մեթոդները. բոլորովով վերցերու-
«Թյանչեռու - 2» սիեզերական
բեռնատարը հաջողությամբ
միակցվեց ԶԺՀ «Թյանհետ» ու-
ղեծրակայանի բազային մոդուլի
հետ: Այդ մոդուլն արդեն չինա-
կան երրորդ միջազգային ուղեծր-
րային օբյեկտն է, որն կարող են
այցելել սիեզերագնացներ նաև
այլ երկրներից: Այլ խոսնով, «Եր-
կանին հարցեր ուղղելու» գործըն-
թաց շարունակակից է...

Այս ամենը վկայում է այն մասին, որ ԶԵՂ-ն վստահաբար մտել է այն երկրների նեղ շրջանակը՝ որոնք այսօր նախատեսում են իրականացնում են տիեզերական տարածքի հետազոտման եւ յուրացման հավակնոց նախագծեր։ Բայց «Երկնին ուղղված հարցերը» բազմաթիւն աշխարհում մնում են եւ վերաբերում են ոչ միայն խաղաղ գործերին առաջման տիեզերական տարածքին։

«Պատերազմի ասվածք» եւ «խորամանկ վիճակագրություն»

Վերջին ի հայս եկան չինական «անտեսանելի» ռոբակոնծչի առաջին նկարները, որը կարող է խուսափել ռադարներից եւ հարվածներ հասցնել ԱՄՆ տարածքին: Պեկինն առայժմ դաշտնային չի հաստատել «սթել» տեխնոլոգիայով իրազործված «Սյան H-20» ռոբակոնծչի ստեղծումը, բայց դետական դաշտական կորորդացիայի «China North Industries Group» ամսագիրը հրապարակել է այդ ինֆոնաթիքի համակարգչային գրաֆիկական դասկերը: Բնականաբար, այս իրազարձությունը հաևկային հոլովել է անզուսաբերին, որն իրապարակում են իրենց փորձագետների արձագանքներն այս առիթով: Դետարրական է որ Անգլիաներն այս

Չինաստանի առաջընթացը գիտականության ոլորտում

Զինական իրթիո, որն ուղեւորվում է Սար

Lուսանկար Մարտին

ինմարդիոն անվանել են «Պատերազմի աստված Երկնույն» եւ անթափոյ խանդով նշել, որ «Սյան H-20»-ը հիցեցնում է «Northrop Grumman» ընկերության B-2 ամերիկյան ռմբակոծիչը, որը 1997 թվականից կազմում է միջուկային գենֆ կրող ամերիկյան հեռահար ռազմավարական ավիացիայի հիմքը։ Բոլոր դեմքերում ակնհայտ է, որ չնական նոր ռմբակոծիչ ստեղծումը դարձել է ռազմական ոլորտում Վաշինգտոնի հետ Պեկինի մրցակցության կարեւոր գործոն։

Զինական ոմբակոծիչ H-2

կենտրոնի (CEBR) հաշվարկների համաձայն՝ ԶԺ-ն կարող է ԱՄՆ-ից առաջ անցնել ՀՆԱ ծավալով արդեն 2028թ.: Սակայն այստեղ նույնութեա որու հարցեր են առաջանաւմ եւ այդ կանխատեսումներին դեմք է որու թերահավաքառությամբ վերաբերվել: Հայսնի է, որ Զինաստանի ՀՆԱ աճի տևակերպ արդեն 2021թ. 1-ին եռամսյակում հասել են 18,3%-ի, այն դեմքում, երբ ԱՄՆ-ինը՝ 6,3%-ի, այսինքն՝ երեք անգամ ցածր չինական ցուցանիշից: Այս տվյալները թույլ են տալիս ենթադրել, որ Զինաստանը ՀՆԱ ծավալով առաջ կանցնի ԱՄՆ-ից զգալիորեն ավելի շուրջ, քան 2028 թվականին, ինչը իր հերթին նշանակում է, որ ԳՐՓԿԱ ծախսերի ոչ մեծ տարբերությունն այդ երկների միջեւ տաս տույն կվերանա: Ակնհայտ է, որ իրադարձությունների այսդիսի զարգացումը ոչ մի կերպ չի կարող ուրախացնել Զինաստանի հիմնական մրցակցին՝ ԱՄՆ-ին, որն էլ որուել է միջոցներ ձեռնարկել, որդեսզի ինչ-որ կերպ արգելակի իր մրցակցի զարգացումն ու ազդեցության սաստկացումը:

Պատերազմ Խաղաֆակրթության դես

Հայսմի է, որ Զո Բայդենի բարեկանությունը ԶԵԴ-ի հանդիպությունը առանձնապես չի տարբերվում վկան նրանից, ինչը վարում է առաջարկությունը Թթամիք: Այնուա որ, չարժանագույն պարագաները նորից բարձրացրել է կորոնավիրուսի շինական ծագման խնդիրը: Այս անգամ՝ ուժային կառուցյան գեկույցից հետո, ինչը նոր ազդակ հաղորդեց այդ վարակի չի նաև առաջանական եւ, հետևաբար, աշխարհում տարածնական անհերթ վարկածին: Այդ վարկածի հաստատման համար Բայդենը ներգրավել է ամերիկացիների աշխախուզության ողջ հնարակ վիրությունները, որը, նրա խոսքով, «դեսք է կրկնաղաղակի տեղեկացնելու կատարության հավանան եւ վերաբերությունների առաջնական գործությունները» եւ արդյունակ առաջնական գործությունները»:

ՆԱՇԵՆԻԿ ՍԱՐԳԱՅՆ

Հունիսի 4-ին մահացավ բալետի անգուգական դարող, բալետմայստեր, Հայաստանի ժողովրդական արժիք Վիլեն Գալյասյան:

Տարիներ առաջ, երբ մորս հայտնեցի
մեր Սեծերից մեկի վախճանի մասին,
ուստի ինձ համար անսղասելի ասաց
«Դա ամենասարին է: Ենթի ամառին է»:

« Ի՞ն ամուսին է. Ի՞նը ամսան է»:
Եվ այս օրերին լսելով Վիլեն Գալսյան
նախկան նասին լուրջ՝ ես կարող եմ
արձագանքի ծիծ նոյն բառերով: Զա-
նի որ Գալսյանը կյանքի ormf արդեն ա-
ռաստել է:

Եր է սկիզբ առել այդ առաստեղը; Միգուցեն այն օրը, եր նորածին Վիլեմի ճակատը համբուրեց երկնից իջած հրեստակը: Միգուցեն այն օրը, եր մայրը իր տղային տարավ Երածուական տասնամյակ՝ ընդունելության բնություններին մասնակցելու նղատակով, բայց Պարարվեստի ուսումնարանի դասավանդողները խնդրեցին, որ տղան իր ուժերը փորձի իրենց ուսումնական հաստառության ընդունելության բնություններին: Համենայն դեպք, առաստեղն արդեն սկսված էր, եր Վիլեմ Գալստյանը սովորում էր եւ ավարտեց Ոուսասանի դասնության ժողովրդական արժիս Մաքսիմ Մարտիրոսյանի դասական դաշտը, իսկ այնուհետեւ մեկնեց Թբիլիսի, որտեղ մեկ տարի աշխատեց Վախթանգ Բարովիկիանի հետ: 1961 թվականից Սովենդիարյանի անվան օմերայի եւ բալետի թատրոնի գլխավոր բալետնայստերի դաշտուն գրադեցնող Եվգենի Զանգանի կանչեց նրան, եւ 20-ամյա դարողն առաջին անգամ հիացրեց հայ հանդիսատեսին՝ հանդես գալով Սովետակի դերում առաջին անգամ մեզ մոտ բեմադրված Արամ Խաչատրյանի համարում ուսակում:

Վիլեն Գալսյանը որդես դարող մՏ-
նում է այն կատարողական համաստ-
դոլուքան մեջ, որի կազմում թեմ բարձրա-
ցան եւ փայլեցին անցյալ դարի 60-ա-
կան թվականների սկզբից՝ Եկատերինա
Մասիմովա, Վլադիմիր Վասիլե, Նա-
սայա Բեսամերնյովա, Միհայիլ Լավ-
րվակի, Նինա Սորոկինա, Յուրի Վլադի-
միրով, Իրինա Կոլղակովա, Յուրի Սոլո-
վյով... Այս շարք կարելի է շարունակել,
սակայն եւ թվարկված անունները
ցոյց են տալիս, որ Գալսյանի կատար-
դական արվեստը հայ բալետի շօջանակ-
ներից առ ավելի լայն է, ունի միջազ-
ուակի ճամատույն եւ իրավական լաւոր է

ՎԻԼԵՆ ԳՎԱՍՅԱՎԵ. անմահ առաստել

համարվել ազգությամբ հայ ժողովրդին դասկանող, բայց հաճախարհային բալետի երեւելի եւ մեր մեջ մինչ այսօ չգերազանցված արվեստի ներկայացուցիչ: Նա առաջնային դեմքով բազմից հանդես է եկել Մեծ թարմության, ճանակցել այլ աստերի հետ բազում բալետային բեմերում: Նրա զուգընկերութիւններն էին ականավոր դարուիլիներ Ռախիս Սրուչելովան, Եկատերինա Մախինովան, Վալենինա Գանիբալովան, Լիլիան Կոզին... Ղատուկ նշենի Գալինա Ռաֆողինային: Վարնայի 1968թ միջազգային մրցույթում Խորհրդային Միությունը ներկայացնող այս զույգը դարձավ ոսկե մերայնմերի դափնիկիր:

Իսկ Մալիկա Սարհրովս-Կիլեն Գալսյան հանրահայտ զոյզը Երկար տարիներ փառապես Երևանու է ունեցել տարբեր Երկներում: Ավաղ, Մալիկա Սարհրովս Վաղամետիկ հեռացավ այս աշխարհից:

Պետք է նույնի որ Կիլեն Գալսյանը խորհրդական է նաև հայ բալետի մի «դարաւորան»՝ որը էլեկտրոնային մուլտֆիլմում նույնականացնելու համար պահանջված է առաջնահայր Արմեն Վահագինը:

Եջամիկ եմ, որ այդ «ոսկեղարի» ականատեսն եմ եղել եւ մի փոքր էլ՝ մասնակիցը: Եվ, օգսվելով առիթից՝ նշեմ իմ անձնական հիշողությունները Վիլեն Գալյարյան դարսողի եւ անձի մասին:

Առաջարկությունը մեջ առաջ առարկ:

Առաջին իմ տպափորությունները կարգված են նրա՝ որդես առաջատար դարձն հանդես գալու հետ։ Այդ դաշին ես սկսնակ դասարանների աշակերտ էի։ Բայսակ

ման դահերին, մի խոսքով՝ դա նրա կո
թյունն էր:

Դժբախտաբար, Երկու-Երեք Տեսանյութ է ղահղանվել, որտեղ դրույթը է Գալուստյանի լարը: Նրանց համար, ովքեր չեն տեսել Գալուստյանին թեմում, կցանկանալի մի փոքր լատանել ոչ միայն Վիրտուոզ դարողի, այլև դարող-դերասանի մասին: Ենուանման հիմքը Գալուստյանի ապագայութեան մասին է:

կատակերգական հանկարծաբանությունները, որոնք նա ներմուծում էր Բագիկի դեմք կատարելիս «Դոն Կիխոտ» բալետում՝ ծիծաղի դրոքկումներ առաջացնելով հանդիսաենք մեջ: Իսկ այն արցումներն ու ապրումները, որ դրսեւրվում էին, երբ Ռոմեոն սգով էր Զովկիտի, իսկ Ալբերտը՝ ժիգելի կորուսը: Յզոր, ապասամբության կոչ անող Սղարտակը, կամ՝ սիրահարված, խանոփ կասկածամբներով տոգորված եւ դաժանուեն ու սահմանարուեն իր կնոջը թունավորված գինու բաժակը առաջարկող, իսկ իր ճակատագրական սիսալը գիտակցելու դահին՝ խենթացած Արբենինը («Դիմակահանդես»): ճգնավոր հիգենորական եւ խանդավառ երաժիշտ, ցեղասպանության հիսահատակած նահատակ եւ հոգեւոր առաջնորդ, անլուրի զանգակատունը հնչեցնող եւ իր ժողովրդին կյանքի կրչող Անտոնին՝ համանուն բայետում:

Որմես բալետնայստք՝ Գալստյանը ժիշտացնում է մեծ բենական ձեւի՝ բազմաակս բալետ ստեղծելու հնարքներին։ Նա բենադրել է էղիկական եւ հերոսական ժանրի երկեր՝ Խաչատրյանի «Սղարտակը», Հովհաննիսյանի «Սասունցի Դավիթը», Մանսուրյանի «Զյունե բագուհին», Խաչատրյանի «Դիմակահանդեսը»։ Դավելենի այս ցանկը բազում խորեոգրաֆիկ մանրանկարներ՝ ստեղծված ժողովրդական-բենական, ակադեմիական եւ ժամանակակից դպրական տարի հնարքներով։

1974-ից մինչեւ կյանքի վերջին օրը Վիլեն Գալսյանն ընդունած էր Ազգային օղերայի Երախտիքի բարոնի պատվոր բալետմայստրի դաշտում: Տարիների ընթացքում Եղիշել է նաև Երևանի դարավագեստի հոլեցի սօրեն Երևանի գեղարվեստական դեկան, բեմադրություններ կատարել տարբեր երկներում, 1999-ից դասավանդում էր Երևանի թատրոնի եւ կինոյի ինսիտուտի բալետի ռեժիսորայի բաժնում: Բալետներ է բեմադրել Ուրուգվայում (1987-1988 թթ. լինելով Սոնեսկիդեոյի «Թեատրու Սոլիսի» գլխավոր բալետմայստր), Արգենտինայում (2001) եւ այլ երկրներու:

ԵՎԵՆԴԱԼԻՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՖԱԳՏԸՆ ԱՅ ԱՐԱ ԽԱՅ ԽԵՐՆԱՐ

የአገልግሎት ተስፋዎች ስራውን አጭር እና የሚከተሉት አገልግሎቶች

ւանի Երկնում հայսնվեցին
թուրքական երեք անօդաչու
թռչող սարբեր), եւ Ըվեդիայից
սացա ձեր գիրը եւ մեծ հա-
ճույքով կարդացի: Խորհրդան-
շական էր. թուրքական նոր
ազրեսիայի ժամանակ եւ
կարդում էի դարեր առաջ
թուրքագիտությանը մի հայի
բերած նորասի մասին: Տան-
կանում եմ արտահայտել իմ
հիացմունքը ձեր ուսումնասի-
րության եւ ձեր՝ որդես դաս-
մաբանի եւ լեզվաբանի գի-
տական հնտությունների վե-
րաբերյալ եւ հարցնել, թե ո՞րն
էր հիմնական դժվարությունը՝
այս ուսումնասիրությունը
օրեւիս:

-Զգիտեմ՝ կարո՞ղ եմ ինչ-որ մարտահրավերի մասին խոսել: Ուրախ եմ, որ Զովանի-Դովիան-նեսի հետ իմ կյանքի գործն ավարտեց նրա բառարանի հրաշարակնամբ ու նրա կենսագրության առնվազն մասնակի վերակառուցմանը: Ես արեւելագիտություն եմ ուսանել Կրակովի Յագելոնյան համալսարանում եւ կարդացել եմ արարատառ օմաներեն stefustre: Փնտելով թեզի թեմա՝ ես հետարքրվեցի Զովանի Մոլինոյի «Իտալերեն թուրթերն բառարանով», որի մի օրինակը գտա լիե ականավոր թուրքագետ Տաղենու Կովալյուու հավաքածուում: Մոլինոն լատինական տառադարձությամբ գրառել էր ուրոց ութ հազար թուրթերն բառ՝ իր բառարանն օժտելով նաեւ օգտակար ընդարձակ ցուցիչով եւ թուրթերնի երականության ակնարկով: Այդ ժամանակ ինձ աղբյուներն անհասանելի էին, որդեսզի ավելին իմանայի հեղինակի մասին, բան այն, ինչ նա գրել էր իր մասին բառարամի նախաբանում: Երբ սեղափոխվեցի Ծերիխ, անդրադարձա բառարանին ու դրա հեղինակին՝ ծրագրելով մանրանասն հետազոտել Մոլինոյի բառարանագրական նյութը: 1994-ին կարողացա գնալ Վենետիկի եւ գրաբարաններում սեղեկություններ գտնել Զովանիի մասին: Վենետիկի Պետական արխիվում հանդիդեցի հանգույցալ Մարդիք Պիա Պեդանիին, որը հե-

տագայում գտավ դիվանագիտական նամակներ, որոնցում հիշատակված է, որ ոնն «Երիտասարդ, խելացի, գեղեցիկ» Զովանին, որն աշխատանք է կմն-

բում որպես թարգ-
մանիչ, հայ է:

Եվ դու, Արծվի
Բախչինյան, ինձ
համար դարձեցիր
Մոլինոյի հայկա-
կան անունը՝ Շով-
հաննես Անկյուրա-
ցի ու նրա կարեւո-
րությունը հայ ճշա-
կույրի համար:

Ես այս հայտնագրությունը 2000 թվականին ներկայացրի օսմանացես-ների համաժողովում եւ նոյն տարի սմարտեղի մի հո-

որ ինքը գրառել է թուրքերնի «լավագույն տարբերակը»։ Քա

վանաբար, նա մկանի ու լսեական կուտանինութղութիւնը ընդհանուր լեզվի «միջին» swarերակը, որը ձեւավորվել էր առօյս կյանքի հետ սեր կատի մեջ եւ ծառայեց որպես կրթած դաստիի խոսակցական լեզու: Չաս հավանական է, որ Հովհաննես Անկյունի բացին «քռնել է» օսմաներն թուրքերնը դրա ստանդարտացման փուլում, եթիւ այն բարեպահոց վերածվում էր ավելի մեծ աշխատքի համար հաստաված վեցին:

-Հայ լեզվաբանները, կատարածակի դեր են ունե-

**Արծվի Բախչինյան եւ Ելքետսա Ըլիենչիցկա
Սուրբ Ղազար-Վենետիկ, 2012:**

ված՝ «Թարգմանիչ Հովհաննես Անկյուրացի, անվանյալ Բատի Զովանի Մոլին» Վերնագրով։ Լատինական այրուենով շուրջ ութ հազար հիմնական գրառում արձանագրելուց հետո, բառարանն օժտելով ընդարձակ ցուցիչնով եւ թուրքերենի թերականության վերաբերյալ ուրվագծով՝ Երկար ընդմիջումից հետո կարողացաց վերսին աշխատել Մոլինի բառարանի վերաբերյալ մենագրության վրա։ Այս դիմի հրատարակեր «Կլաուս Շվարց» հրատարակությունը, սակայն հրատարակիչը մահացավ, եւ գործը ստանձնեց «Դե Գրիլետո»։

- Եթե ուսումնասիրության շնորհիվ հայագետները կիայս-նարեւն Յովիաննես Անկյուրացու կյանի՛ եւ ստեղծագործության անհայտ կողմք՝ բացահայտելով նրա ներդրումը թուրքագիտության մեջ։ Ինչ-ու՞ն կընութագրեմ նրա դերը թուրքագիտության դասմության մեջ։

-Սոլիկոնի բառարանը՝ հրատակված Հոռոմում, 1641 թվականին, Եվրոպայում թուրքերենի լավագույն եւ ամենից գրծածական բառարանն էր մինչեւ Մենինսկու «Տեղառութիս» հրատարակումը 1680-ին։ Այստեղ ընդգրկված 7611 բառերը վերցված են ոչ թե օսմանյան գրականությունից, այլ առօրեական լեզվից։ Մոլիխոն գրի է առել այն լեզուն, որը ժամանակի հետ անցել է, սակայն ծառայել է որպես չափամիջ թուրքերենի ժողովրդականացման համար եւ նոյաստել ժամանակակից թուրքերենի ստեղծմանը։ Մոլիխոն ողողում էր (եւ նա հրավագի էր),

ցԵԼ ԹՈՒՐՖԵՐԵՆ ԲԱԽԱՐԱՆՆԵՐԻ
ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԵՒ ԵՎՐՈՊԱՅԻՆ
ԹՈՒՐՖԵՐԵՆԻ ԸԿԱՄԱԾ ԻԵ
ՏՎԱՐՔՐՈՒՐՅԱՆ ԱՐՔՆԱԳԾԱՅ
ԳՈՐԾՈՒՄ: ՄՈՂԻՆԵՒԺԻ ԻԵՏՆ Ե
ԴԵԼ Է ԴՆԴ ԶՈՎԱՆԻ ՀԱԿՈՐԾ
(ԱԳՈՐ), ԱՊԱ ՄԻ ԽԱՆԻ ՄԱՍ
ՆԱԳԵՏԵՆԵՐ 19-20-ՐԴ դարե
ՐՈՒՄ...

-Օսմանյան մշակույթի շրջանակներում հայ ճաւաղորական ներն ունեցել են որոշակի ներդրում, ներառյալ բուն քուրթերեալ ստեղծագործողները: Յիշեմ Շովարտյանը սեփ Վարդան փասայի եւ Շովարտյանները Պալբրյանի գրություններն ու թարգմանությունները Զովանի Սոլյանոյի, Դոն Զովանի Հակոբի, Վ. Յ. Հակոբյանի Արքին Քիմնոլոյիկ, Պետրոս Ռեւերտեզյանի, Ամսոնին Զարդար ջրի, Տիրան Թեէլեյյանի անուններ եւ, վերջաղես, այն նշանակայի ներդրումը, որ կատարեալ «Թուրթերն լեզուների ընկերակցության» գլխավոր փառուղարակը Շակոր Դիլիչար Մարքայանը մեծաղես օժանդակելով արդի թուրթերնի մտերճանար:

-Դուք հայագիտությամբ չեք զբաղվում, բայց ձեր մասնագիտությունը ճեզ հաճախ է «հանդիպեցնում» հայ գործիչների: Իհարկե, ձեր հիմնական «հեռոսք» Զովանի Մոլինոն է, բայց ես հիշում եմ ճեղուսումնասիրությունը լեհակայ ազնվական, դիվանագետ Զակարիաս Գամոցկիի վերաբերյալ, ինչդես նաեւ մի քանի այլ դատմական անուններ՝ ձեր հորովածներով:

-իմ առաջին «հանդիլումը» Զակարիաց Գամոցկիի հետ առ նշվում է նրա՝ որմես Մարտին

Լյութերի «Կատեխիզմի» թուրերենի համաթարգմանիցը լինելու իրողությանը: Այն 1675 թվականին Սուլիկոլում հրատարակել է գերմանացի դատմաքան Եւ գրող Յոհաննես Յերբինուսը: Գամոցկին լեհակայ էր, ծնունդով Կամենեց-Պոդլյուսկից: Նա Շվեդիայի թագուհի Քրիստինայի օրով նեկանել է Շվեդիա Եւ որոշել է ծառայել Շվեդներին: Ժամանակ առ ժամանակ նրան հանձնարարվել է որպես թարգմանիչ հանդես գալ Շվեդ-թարարական դիվանագիտական ներկայացուցչություններում: Դայսնի է, որ Դրիմի դեսպանության երկու անդամներ Շվեդիայում մշակական բնակություն են հաստաել 1671 թվականի սեպտեմբերից մինչեւ 1672 մարտը, ժամանակակից Տերմինով՝ բաղադրական աղաստան Են խնդրել: Աղաստան ստանալու դայմանը Շվեդիայում ընդունված Առկարուրգ-Ավետարանական հավատին անցնելն էր, իսկ աղաստան հայցողները գիտեին միայն թուրերեն, ուստիև առաջացել է հավատի հիմնական կետը թուրերեն թարգմանելու անհրաժեշտություն, ինչը Եւ կատարել է Գամոցկին: Նա զինվորական էր, այլ տրամաչափի մարդ, բան գրական գործիչ Մոլին:

-Դուք դեռ չեմ եղել Հայաստանում (բարնվ այցելեմ), բայց կարծես որոշակի ժկումներ ունեցել եմ հայգետների եւ հայագիտական կենտրոնների հետ:

-Ծաս ընորհակալ եմ իրավերի համար: Զո՞ւ ընորհիվ, Արծվի՛, Ես կարողաց բննարկել հայ եկեղեցու բարդ եկեղեցական իրավիճակը Վենետիկի Կա Ֆուլկարի համալսարանի դրոֆեսոր արթորիսկոպոս Լեւոն Զեֆիյանի հետ, որն ինձ իրավիրել էր 2012-ին՝ դասախոսություն կարդալ Զովանի-Չովիաննեսի մասին Վենետիկում, հայոց լեզվի եւ մշակույթի անառաջին խոսացյալ դասընթացի ուսուցիչների եւ ուսանողների համար: Ես երախտագիտությամբ կիշեմ մեր ուղևորությունը Սուրբ Ղազար Կղզի՝ Մխիթարյանների մատենադարանը, որտեղ ժամանելու Անկյունացու գլուխզործոցների բնօրինակ իրատարակությունները: Զո՞ւ ընորհիվ Ես նաև կարողաց կատ հասատել «ճանաչել զիմաստութիւն եւ զիւրած հայ գրական ավանդութիւնը ժեսողական հետազոտություն» ցուցահանդեսի ստեղծող դոկտոր Լեւոն Ավելյանի հետ՝ ԱՄՆ Կոնգրեսի գրադարանից, որտեղ ցուցադրվում էին Մոլինուի որոշ իրատարակություններ:

Իմ գրի Վերջաբանում ես գրել եմ. «Թուրքիան ունի հարուս դասմություն: Անցյալը տարբերվում է Ներկայից: Կայսրության փլուզումից հետո մնացին միայն հայերի, հոյների, ասորիների, արաբների եւ այլոց մշակույթների հետեւը: Թուրքական մշակույթը, որին ընդունում է օսմանյան անցյալի շարունակությունը, կարող է հարսանալ կայսրության բացակա համեմերացիների՝ ընդհանուր մշակութում անցյալի ներդրման կարեւության մասին գիտելիքներով»:

Լորիս ճգնավորյանի ուխտագնացության 30 ամակեղին

Ուխտագնացություն

ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Մի լուսավոր անհատը, նրա մի վեհարան ու գործը կարող են խավարում էլ լուս վառել, սարեւ ուստ տալ: Նման խորհուրդ ու արդյունվ ունեցավ 1991 թվականին հետեւկաւարժան Գյումրի, այն ժամանակ՝ իր նախնական անալյար անունը Վերագան Կոմայի բաղադր մատեսր Լորիս ճգնավորյանի կատարած հետին աննախադեղ Ուխտագնացությունը:

Հունիսի 10-ին բաղադրի Արվեստերի ակադեմիայի դահլիճում ներմիկ հանդիսություն եր կազմակերպվել՝ նվիրված այս անմոռանայի իրադարձության լրացած 30-ամյակին: Ուխտագնացության մասնակիցներից ներկաները հետեւ կուսական կազմական անդամանությունը կազմական կազմական անդամանությունը կազմական անդամանությունը:

Տրերի ընթացքում կատարվող համագույն նոյանական եր սկիզբ դնել երկաւածի վերեւից դեռ սնվացող բաղադր հոգեւոր զարթոնին, նախ եւ առաջ մշակույթով ու արվեստով նոյանական նրա վերածննդին: Հավաքած գործարներով այստեղ ստեղծվեց Մատեսրոյի նախատեսած մշակույթի կենտրոնը՝ իրաւայի սիմֆոնիկ, փողային նվագախմբերով, երգչախմբով, բաղադր ի վերջո ունեցավ տասնամյակների երազանք իր հեռուստաեւագնացությունը:

Երեւանի 10-ին բաղադրի Արվեստերի ակադեմիայի դահլիճում ներմիկ հանդիսություն եր կազմակերպվել՝ նվիրված այս անմոռանայի իրադարձության լրացած 30-ամյակին: Ուխտագնացության մասնակիցներից ներկաները հետեւ կուսական կազմական անդամանությունը կազմական անդամանությունը կազմական անդամանությունը:

ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Սույնունը՝ «Շիրակը», որը հետ նաեւ դիմի դարձական (ավաղ, երկու տարի առաջ այն «դետականութեն» փակվեց՝ 1930-ական թվականներից գործող բաղադրյան ռադիոյի հետ միասին): Հանգանակված գործարների այն ժամանակվա արագ արժեգրկման դայմաններում հայկական բարեգործական ընդհանուր միության արագ աջակցությամբ ու համագործակցությամբ վերականգնվեց երկաւածից տուժած, բաղադր կենտրոնում գտնվող նախկին կուսականությունից գեղեցիկ եռահարկ տեմբեր եւ դարձավ ոչ դաշտանական անվամբ Արվեստի ակադեմիա: Այստեղ բացվեցին ու առ այսօր գործում են նայարադակի Կոմիտասի անվան դետական եռահարկանցի, Կիոնյի իւ բարոնի ինսիտուտի, ինչպես նաև Գեղարվեստի դետական ակադեմիայի նախաճյուղերը:

Լորիս ճգնավորյանի ներդրած ջաները, ինչպես նույն նաեւ հանդիսության ժամանակ, բարի դուռը եւ սկիզբ: Այս հաստատություններն այսօր ժամանում ու հաջողություններ ունեն: Նրանց սաներն իւնին ելույթներով հեռակա ողջունեցին ու իւնին երախտագիտությունն արտահայտեցին սիրելի Մատեսրոյին: Տարեցարի հանող բաղադր չի մոռանում նրա երախտիքը:

ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ի ՀՈՒՅՈՒՆ

Հայաստանի թերեյան
Մշակութային Միությունը
սիրով իրավիրում է ձեզ
մասնակցելու
Սփյուռքահայ նկարիչ,
ասմունքող,
դաստիարակ եւ
հասարակական գործիչ

Նորա իիկեյան-Ազատյանի

հիշատակին նվիրված
հույս-ցերեկութին,
որը տեղի կունենա
ս/թ հունիսի 18-ին, ժամը 15:00-ին,
թերեյան Կենտրոնի մեծ դահլիճում:
(Երեւան, Խանջյան 50, 2-րդ հարկ):
Ազատին տեղի կունենա
հյուրախրություն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՁԵՅԱՆ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
Հեռ.՝ 010 570 283

«Գարդիան» հայ դասական ֆիլմի մասին

«Բարեւ, ես եմ. սիրո եւ գիտության առեղծվածները պատերազմական Հայաստանում»

Ֆրունզե Դովլաթյանի թերեւ, անսովոր եւ ինտիմային 1966 թ.
դրաման արժանիորեն վերաբողարկություն է

Բրիտանական «Գարդիան» դարբերականում
մայիսի 24-ին լուս է տեսել թերեւի կինոբնադրանական Փիլմեր Բրենդոնի կինոլուսականը հայ դասական «Բարեւ, ես եմ» ֆիլմի մասին: Առիրը Ֆրունզե Դովլաթյանի նշանակությունը կինոնկարը
https://klassikli.online/film_karşıtlıktan_qəstənələn_2

1966 թվականի այս ինտիմային եւ խորհրդավոր ռումանի դրաման թբնադրել է հայ կինոբնադրիչ Ֆրունզե Դովլաթյանը: Նույն տարի այն ընդգրկվել է Կաննի մրցույթյան ծրագրում եւ այժմ վերաբողարկվուն է: «Բարեւ, ես եմ»-ը հաճախ ունի մի այնպիսի ամիսովով թերեւություն, որը կարելի է կամել 60-ականների հետ. ուրիշ դեմքերում ինձ քրնեցնում էի Մարտի Օֆյուլսի «Նամակներ անհայտ կնոջից» ֆիլմի մասին մասելիս:

Դայ թեմի եւ էկրանի վաստակավոր դերասան Արմեն Զիգարշանյանը մարմնավորում է Արյուն անունով երեսաւոր գիտնականի հորինված կերպար, իմանված Արտեմ Ալիխանյան իրական գործի վրա, որը Երևորդ համաշխարհային դաստերազմի տարիներին դարձավ խորհրդավոր միջուկային ֆիզիկայի ռահվիրաներից մեկը: (Ի

դեռ, նա այս ժիշտոսը կիսում է խորհրդավոր մեծ գիտնական Լեւ Լանդաուի հետ, որի կյանիի դասմությունը հազիվ թե ներմած չի կաներ իսյա Խոժանովունու «Ռաու» էղիկական կինոինստալուսականի նախագիծը):

Արյունը խորը բարեկամությամբ կաղաված է իր ընկեր եւ գործընկեր Օլեգի (Ողոլան Բիկով) հետ եւ խորածու սիրահարված է Լյուսյային (Նատալյա Ֆասենա): Բայց դաստերազմը նրա անձնական կյանում խորտակում է ամեն ինչ, թենիւ արագացնում է գիտական գործումներությունը: Կարմիր բանակի սերժան Լյուսյային հանկարծ կանչում են ռազմածակաս, որտեղ նա գործում է՝ չհասցնելով հրածես տալ Արյունին: Ռազմական գնացք նստիլումը:

Սա խկածես շաս անսովոր կինոնկար է. խորհրդավոր գիտական աշխատանին գործումներությունը: Կարմիր բանակի սերժան Լյուսյային հանկարծ կանչում են ռազմածակաս, որտեղ նա գործում է՝ չհասցնելով հրածես տալ Արյունին: Ռազմական գնացք նստիլումը:

Ա. Բ.

1966 թվականի այս ինտիմային եւ խորհրդավոր ռումանի դրաման թբնադրել է հայ կինոբնադրիչ Ֆրունզե Դովլաթյանը: Նույն տարի այն ընդգրկվել է Կաննի մրցույթյան ծրագրում եւ այժմ վերաբողարկվուն է: «Բարեւ, ես եմ»-ը հաճախ ունի մի այնպիսի ամիսովով թերեւություն, որը կարելի է կամել 60-ականների հետ. ուրիշ դեմքերում ինձ քրնեցնում էի Մարտի Օֆյուլսի «Նամակներ անհայտ կնոջից» ֆիլմի մասին մասելիս:

Դայ թեմի եւ էկրանի վաստակավոր դերասան Արմեն Զիգարշանյանը մարմնավորում է Արյուն անունով երեսաւոր գիտնականի հորինված կերպար, իմանված Արտեմ Ալիխանյան իրական գործի վրա, որը Երևորդ համաշխարհային դաստերազմի տարիներին դարձավ խորհրդավոր միջուկային ֆիզիկայի ռահվիրաներից մեկը: (Ի

«Իմ Հայաստան»

նկարաւարից-
«Եկեղեցին Հայկական»,
ջրաներկ, 45x65

ԿԱՐԵԼ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Hrušuqts

Իսլամական Հանրադեսության նախագահը ըստ հերթականության երկրորդ ամենաբարձր դաշտոնյան է Իրանում՝ Գերազույն Շոգենը Առաջնորդից հետո։ Իրանի նախագահը արտաքին գործերի, գինված ուժերի եւ ատոնային բաղադրականության վրա լիարժե՞ կառավարում չունի։ Նա իր գործունեությունը համաձայնեցնում է Գերազույն Շոգենը Առաջնորդից հետո, բանի որ Սահմանադրությանը վերջինս համարվում է լետության առաջին դեմքը։ Նախագահը դատախանատու է Իրան սահմանադրության կատարման համար եւ դեկավարում է գործադիր իշխանությունը։ Նախագահն ընտրվում է չորս տարի ժամկետով՝ ժողովրդի ուղղակի վետարկությամբ, ընդ որում անընդմեջ կարող է ընտրվել երկու ժամկետ։

Նախագահը ղետք է ընտրվի հոգեւորական-քաղաքական գործիչներից եւ համապատասխանի հետևյալ դաշտանցներին. ղետք է լինի ծագումով իրանցի, 45-75 տարեկան, ղետք է ունենա կազմակերպական եւ դեկավարճան ունակություններ, իրանի քաղաքացիություն, ինչպես նաև արժանավայրել կենսագրություն եւ աստվածասիրություն, հավասարացնական հանրադեմության սկզբունքների նկատմամբ, դատկանելություն երկրի դատասնական կրոնին, ռազմագործություն:

Ի դեմ, 2009 թվականից օրենմը թույլ է տալիս, որ իրանի նախագահի թեկնածուներ կարող են լինել նաև զինվորականները: Նախագահը ընտրվում է ընտրողների ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ: Եթե ընտրությունների առաջին փուլում թեկնածուներից ոչ ոք չհավաքում ձայների մեծամասնություն, հաջորդ ուրբաթ օրը ՏԵՂԻ է ունենում կրկնակի վեերկություն: Երկրորդ փուլում մասնակցում են միայն առաջին փուլում ամենաշատ ձայներ ստացած թեկնածուներուն:

Օրեւ՝ մայիսի 26-ին, Երանի Խվամական Դատավորության սահմանադրական կարգի դատավաճան գլխավոր մարմինը՝ Պահպանակների խորհուրդը, հաստատել է հունիսի 18-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունների 7 թիվնականութեան:

Պահապանների խորհուրդը մերժել է մեծ թվով հայեր, որոնք ներկայացրել են գործող նախագահ Քասան Ռոհանիի հետ առնչություն ունեցող թեկնածուներ (Ռոհանին չի մասնակցում ընտրություններին, բանի որ չունի երրորդ անգամ անընդմեջ առաջադրվելու իրավունք): Հարկ է օտել, որ իրանի սահմանադրական խորհուրդն ուսումնասիրել է ավելի քան 590 թեմերականութերի սլամներ, որոնք

գրանցվել էին նախագահի ընտրություն-ներին մասնակցելու համար: Ակնհայտ է, որ մերժվել է այդ թեկնածուների զախ-ցակիս մեծամասնությունը:

Պահպանական խորհուրդը մերժել է
մի շարք անվանի խաղական գործիչների,
այդ թվում՝ Իրանի խորհրդարանի
նախկին խոսնակ, Պահպանողական
Ալի Լարիզանիի, ԻԻՀ գործող փոխնա-
խագահ ՇԽԱՋ Զահանգիրիի, ինչպես
նաև Արևոտնության նկատմամբ կույտ դիրք-
րումնամբ աշխի ընկած նախկին նախա-
գահ Սահմուլ Ահմադինեժադի դի-
րումներուն:

Որոշ փորձագետներ կարծում են, որ թեկնածուների ցուցակում առավել նոյասաւայր դիրքեր ունի կոչ դիրքորոշմանը հայտնի կրնական գործիք, իսկ մական համարդեսության արդարադատության հաճակարգի դեկազար երակին Շախը:

Ամփոփ ներկայացնենք 13-րդ նախագահական ընտրություններին թէկնածուների նախընտրական ծրագրերն ու խոսքները:

Երահիմ Ռեյխսի. Կաղիտալի ուղղում դեմի արտադրություն, որուումների կայացման եւ իրագործման ոլորտում առավելագույն քականցիկության աղակուում 1. Նմ նոր աշխատատերի ստե-

ծում, հաճախակի տնտեսական թիմի ձեռավորում, սղածի կանխում, բուժման ծախսերի մինչեւ 50 % նվազեցում:

Սայիդ Զալիխի. Կոռուպցիայի դեմ դայլար, Եներգետիկ նախագծի կիրառում, ըստ որի՝ յուրաքանչյուր բաղադրական կարող է Տօնօրինել Եներգակիրներից իր հասանելի բաժինը, յուրաքանչյուր ընտանիքին ձանալարհորդության ծրագրի սահմանում:

Այլուրզա Զարբանի. ԱԱՆ նախագահի կողմից դաստամիջոցների վերացում, ինչպես նաև գյուղանետարքյան եւ արդյունաբերության զարգացմանը խոչընդուռող ընդունակությունների վերաբարձր:

Սոնհեն Ռեզայի. 8 մլրդ դրամի սնտեսում եւ գոյացած գրանարից յուրաքանչյուր բաղադրությունը կազմում է 10% և ամսական 450 հազար բունական մետական նորածին վառում, եւ ներգակիրների հատուկ ֆոնդի ստեղծումը՝ որից գոյացած գրանարի 30%-ի հատկացում բաղադրությունը, 40%-ի հատկացում աշխարհական բնագավառներում դեմքանը ներդրումներ աղահովելու համար, իսկ մնացած 30%-ի՝ Զարգացման ազգային հիմնադրամին հատկացում՝ հետազամ սերունդների համար:

Աբդունասեր Ջեմարի. Խոստանում է միայն 4 տարի ժամկետով դաշտունավարում, քանի որ իր ծրագիրը հնարավոր է իրազորել այդքան ժամանակում: Ըստ նրա՝ դաշտամիջոցների վերացման համար ավելի լավ հնարավորություն, քան այսօր է, չկա: Մեղադրում է այն անձանց, որոնք ներկա իրավիճակի առաջացման դաշտաներից են, սակայն ասում են, թե իր իման է այդ վիճակի մերություն:

Սնիւեն Սեհրալիզադե. Կառավարության ձեռավորությունից հետո՝ 3-4 ամսվա ընթացքում, սղաճի կանխում, տնտեսությունում կառավարության ռուրուգը 67 %-անոց մասնաբաժնի՝ մինչեւ 20-25%-ի հջեցում:

Դասեւն Ղազիզադե Հաւեմի. Եթևալութեր ընտեսության ստեղծում, ինքնուրույն որոշումների կայացում, միջազգային ընտեսական դայնամիկ որոշում:

Φωστηρεύ, Στήριξης η οποία συνέβη στην πόλη της Αθήνας στην περίοδο της Επανάστασης του 1821. Το θέμα αυτό συναντάται σε διάφορες μορφές στην ελληνική λογοτεχνία, όπως στην ποίηση, την ιστορία και την ζωγραφική.

ՆԵՐԻ է, որ կարեւորելով ըստությունների անցկացումը կատարյալ անվտանգության դայմաններում, եւ հաշվի առնելով այն, որ միայն Թեհրան խաղաքում կա ավելի քան 5000 ընտառեղամաս, Թեհրանի ոստիկանության դեմ, բրիգադային գեներալ Հոսեյն Ռահիմի ընդգծել է. «Ընտությունները մեծ զորավարժություն են իրանի ժողովրդի համար, եւ ժողովրդի ակիմը ու խանդավառ նաևնակցությունն այս զորավարժությանը կիուսադրի բարեկամներին եւ կիուսահասեցնի բանահիներին»:

Այսպիսով, Երկու օրվա տարբերությամբ հարեւան իշխ-ում եւ ՀՀ-ում տեղի կունենան առաջին դեմքում հերթական ճախագահական, իսկ Երկրորդ դեմքում՝ արտահերթ խորհրդարանական ընտրություններ։ Սակայն, եթե հրամի դարձագայում Երկրի գործադիր իշխանության դեկավարի ընտրությունը կատարվում է ժողովրդի ուղղակի ընտրությամբ, ապա նոյնը չի կարելի ասել ՀՀ-ի դեմքում, որտեղ խորհրդարանական արտահերթ ընտրություններին դեմք է հաջորդեն արդեն խորհրդարանում մեծամասնություն կազմող որեւէ բաղադրական ուժի առաջնորդի՝ որդես Երկրի դեկավարի ընտրությունը դատարանային նորմերի լորով։

ՊՐՈՖ. ԲՈԼԵՆԴՈՂՅԱՆԻ մասնակին արժայի գլուխացակը

Ֆրեզնոյում (ԱՄՆ) գործող հայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերությունը (SAS) մայիսի 14-ին հատուկ միջոցառմանը ղատկել է ձանաչված ղամաբան դրոֆ. **Զորօ Բուռնությանին՝** ընորհելով նրան ընկերության մրցանակը հայագիտության, իրանագիտության և կովկասագիտության բնագավառներում ունեցած իր ավելի բան բառասուն տարիների անգնահատելի վաստակի համար, ետքելացնում է «Միրոր-Սկիերթյոր» սարսափերը:

բարաքերը:

Պորֆ. Բուլնությանը ծնվել եւ մեծացել
է Սղահանում (Իրան) եւ հեղինակ է Հա-
յաստանի, Իրանի եւ Կովկասի դասու-
թյան վերաբերյալ 30-ից ավելի գրերի, ո-
րոնք բարգանվել են հայերենի, դարսե-
րենի, թուրքերենի, արաբերենի, լեհերենի,
ճամպոներենի եւ հյումաներենի: Նա նաև

Գլենդեյլի համայնքային Իոլեզօներում:
ZOOM-ի միջոցով ՏԵՂԻ ու ԱՆԵԳԱ հաստիկ միջոցառմանը մասնակցել են դրոֆ. **Սեղորի Ասլանյանը**, դրոֆ. **Ասյա Դարբինյանը** եւ դրոֆ. **Սիկվն Բադայան-Ռիզը**: Նրանք մեծապես զնահատել են դրոֆ. Բուշնությանի վաստակը, անդարդառանձնալով նրա հեղինակած «Սիմեոն Լեհացու ուղեգործություններ» (2009), «Առափել վարդապետ Դավիթիծոց դասմությունը» (2010), «Հայերն ու ռուսները»

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԹԳԴ, ՊՐՈՓԵԼՈՒՐ

Ամերիկացի գրող Թորնթոն Ուայլեթի (1897-1975) «Մարտյան իդուններ» վեմի «Ազատության ճանապարհների վախեցնող բացակայությունը» կարծես մեր օրերի նշանաբանն է դարձել: Ամենուրեք ու ամենինի նու անհասկանալի վախի, անհայտի սղասումի, խորը հիմաքափության ու անորոշության օգացում է: Կարծես բայլում ենի ականադաս դաշտով ու ամեն վայրկյան դայթյունի սղասում, կամ՝ կարծես լորում ենի բաղդական խարդավանների ավազանում: Սակայն ի տարբերություն ականադասի, բաղդական դաշտում դայթյունները հազվադեմ են անմիջապես հաջորդում թույլ տված սխալին: Այդ դաշտառով էլ դրա հետեւանները միանգամից նկատելը հաճախ դժվար է լինուած: Եթե հետեւաններն անմիջապես նկատելի դարձնային, կկարողանային ոչկեր սխալները եւ առաջ շարժվել՝ սրբագրուվ եւ ուղղությունը: Սխալներ, որոնց հետեւանները տեսնում ենի սնտեսական, սոցիալական, մշակութային, բարոյական, հայութական եւ այլ ոլորտներում:

Դրանք կարծես ի՞չ էին, իհմա էլ Սյունիկում եւ Գեղարքունիկում աղբեջանական զգալի թվով զորերի՝ մեր Երկրի հնիշխան տարած ճանելը, որոնք փոթորկել են առաջն այդ էլ ալեկոծվող մեր հասարակությանը եւ լուրջ մասհոգությունների ժեղի սկել: Այդ հրադարձություններից մեծ կորուսներ կրած, վախի եւ անվասիության ճթնոլորտում աղոյող ժողովուրդը լուրջ տարակարծությունների մեջ է ու ենթադրում է, թե հավանաբար գաղտնի դայմանավորվածություն կա, որի համաձայն նոր սահմանզառումը նախատեսում է սահմանից այն կողմքողնել որու տարածներ: Զի բացառվում, որ հակառակորդը, հաւայի առնելով մեր սահմանին միրող աներությունը՝ առաջ է եկել իննական, առանց բարեզգների: Իսկ թե ինչո՞ւ մերոնք զինված դիմադրություն ցուց չեն սկել, անհասկանալի է: Եթե խախտող կողման Աղբեջանն է, մեր զինված դիմադրությունը կդիմարկվեր մեր դետական սահմանը դաշտապահնելու միջոց:

Սառնաստությունը դահելն ու Անվանգործական խորհրդում հարցը բնաւրկելը, մեր խորին հանդամամբ, որեւէ քան չի փոխի: Իսկ գուցե դատերազմից վեց ամիս անց որեւէ բայլ չի կատարվել սահմանի այս մասը եւս ամրապնդելու համար, որովհետև ճախսաղես վճռված է եղել նրա ճակատազիրը: Եթե իսկապես կարիք չկա խնդիրը ներքաղաքական շահարկման առարկա դարձնել, աղա մետք է ժողովրդին ասել Ճշմարտությունը, որդեսզի փարասվեն բոլոր կասկածները, որոնց կիմնեն այնան ժամանակ, քանի դեռ մեր խնդիրների լուծման քանալին ուրիշ ձերթերում կմնա:

Ո մեկի համար զայտնի չէ, որ 1999թ. հոկտեմբերի 27-ի ոճագործությունը ժեղեց հայոց դեսականության զարգացման բնականոն ընթացքը, եւ արդեն 22 տարի է անցել, սակայն այդդեմ էլ չի հաջողվում վերադառնալ բնական հուն: Աշխարհագոլական որոշ կենտրոններ ճառում են հայի կամքի իր բնօրրանում: Տապահ, Շահնշահ աջակից ներսի որոշ ուժեր այդդեմ էլ չհասկացան, որ հայոց դեսականության հարատելությունը աճահամեմատելի արժեք է, քան իրենց ներկայանային մրցակցությունը: Մենք հուսում ենք միջյանց՝ ոչ մի դաս չփառելով դասությունից, թշնամին էլ խելացիորեն օգնում է ներառ ամենաբարուրութեաւ:

ՍԵՐԻ Է ԱՐ ԱՋԻ ԱՍԽԱԲԱԳՄԱՂԻԱՐՈՒ

Պատասխանաթուներն անդատասխանացն են

1. ձերբակալեց եւ անդախնայի հեղինակագրեց նրա զիսավոր քարտուղարին,
 2. փորձելով տարածաշրջանում փոփռի աշխարհավայրական ուժերի հարաբերակցությունը՝ նսեճացրեց հայ-ռուսական հարաբերությունները,
 3. արշավաճ սկսեց ռուսական կադիսալով աշխատող հայսնի կազմակերպությունների դեմ,

Դանդաւորական զանգվածը:

3 սորոսական եւ այլ անուններով դրսից ֆինանսավորվող բազմաթիվ գրասենյակներ,

4 Սեռական փորձամասնություններ եզանազան այլ թափքիումներ, որոնց հանդուրժել են ու կերակրել:

Յավիտ, անգամ իրավիճակի լրջությունը նը խորությամբ չենի դատկերացնում: Դի

4. դիտավորյալ բայլերի հետևանով գրյացք 88-ից այս կողմ մեր ունեցած բոլոր ձեռփեռումները: Կորցիմ Արցախի Հանրապետության գերակշի մասը:

Իսկ սպորտաբար իրական քաղաքականությունը՝ ռեալ դրվագիկը, դաժան բան է: Այստեղ չի մոռացվում եւ չի ներփակվում ոչինչ: Դա միշտն զէ, որ դժունով ասես բերանիդ եկածը, այլ հարկավոր է խելիքի գալ եւ ձերբազավել իմբնախարեռության ախտից, որը դրսեւովում է ինչպես անվերադադար ու կույր հավասի, այնուև էլ հաճատարած կասկածանության ժեսով: Զգոհանանք թվացյալ կամ բարդական հարթանակով եւ թօնամու Եջմիածին չնմնելով: Ընքրնենք, որ սահմանադրական իմարդովիզացիաների ժամանակը չէ: Արձանագրված է ագրեսիայի ակնհայտ փաստ: Իսկ այդդիսի իրավիճակում ՀՅ Սահմանադրությունը զինված ուժերի մասին որոշում ընդունելով վերադասում է կառավարությանը (155-րդ հոդվածի 1-ին մաս): Այդ նույն՝ 155-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն: «Պատմանության ոլորտի քաղաքականության հիմնական ուղղությունները սահմանում է Անվանգության խորհությունը: Պատմանության նախարարն այդ հիմնական ուղղությունների ցըանակներում իրականացնում է զինված ուժերի դեկավարումը»: Պարզ ու հստակ, իսկ իրականում կատարվում են անհասկանա-

լի բնաւրկումներ եւ փասորներ՝ ոչինչ:

Or օրի ավելի դարձ է դառնում, որ թուրք-քրիստոնական ամենամեծ այս վարչական հիշանության է բերել դաճախուրական գերիսնդիրը լուծելու, թուրքական աշխարհի միավորնանը խանգարող հայկական սեղի՝ Հայաստանը ոչչացնելու նպատակով, որը ծագրված է իրականացնել երեք փոփոխ

1. Արդեօջանին Արցախը վերադարձնելով,
 - 2 Հայաստանից Սյունիքը վերցնելով,
 - 3 Հայոց ղետականությունը լուծարելով:

Այսինքն՝ Սյունիկում եւ Գեղարքունիքում կատարվող իրադարձություններն ազդարարում են Եկեղեց փուլի սկզբը։ Մշակախություն ունեմ, որ մինչեւ ընտրությունները վարչախումբը կփորձի թուրքական դաշինհին համձնել Սյունիկը, որի համար նա ունի արտաքին եւ ներքին բավարար աջակցություն։ Արտաքինը նետքին, իսկ ներքին դաշնակից ուժերն էն-

- 1 Վ»րջին 20-25 տարում ձեւավորված թուրքական-նյութադաշտը զանգվածը:

2 Ծուրջ Երեխայի հազարանց ա-

თოლ ხნ, ხერ ჯუ უს-ი «ნორ მასტერავად»
ნორ სარაბანტერ განადანისკ» ხალახა
ძებ აორცეზანგებულები ხეთიანი ფრაქტე
ლი უმარინალების, არამასაკან ღმორები
მიუღიოს ხაუსარარებ, nr ჯუ ჩესამის
ტეილინებერ წრანის მასტერავად ხრაჰებ
ების: ჩესი ხს, მხა უსალ ართების, nr ჯემბე
ები: ჯუ უს-ი: ჯემა ქმანები ხნ, მავა ამ
მასაკანანებერ მირები მისურსტ ხნ ზე
მც განასალებ მხას ს მასტერ ხენამის
ის ხე ჯუ უს-ი: აქანს ხარკალი ტ, მ
წოლირ ღმორები, ნახა მხას ჭკ ჭ შოლის
ებ მხე კახი მეტარები, აჯ ღორებალკარა
კებ მხას ტ ხილავთებ, კიფრ კანამებ ა
მც ხერმ, მასრასტე, მაგასტე ჩნა
რავის ისას კერებ, მარაბანვებ ხენამის
ები, ჩნანალკადმასტერმები, მეგის
კანამებ განასალის... ხსკ აუ ახსა
ერმალმან პერატისტის მნევანის ი
მც ხე იორის, აჯ ასერდანარა კა
სარებებ, აუნამეს ი ხასარალკალ
სრამალროტერის მც განავან ქადაკა
მც ხე მიზებ სახმანადბერ ანდენ აჯ
ფრ კაროლ ხა ხე განკასტებ «ის მავა
ხაგებ» ადამის ქარდასტი მც ან
განა ნახა «ზაგ ხა აქარდან» ლა
ხანგის, აუნისტესტ «ისტებ ხაგ» აუ
სხ ხარტენებ ფარებისალ խორქმა
სოლებან, ირყებესტ ხმ კარხენის ხა
ი მასებ ასალ მერანე ხან მც ხე
ერმალ კასარტ ფარდას ები ეს-

Արցախյան շարժման ընթացքում մենք ձեւավորվեցինք որպես բաղադրահակա հասարակություն, բայց հետո շատ հեռացանք դրանից եւ հրապուրվելով Կենջա արհեստագույն արժեքներով ու նյութա դաշտությամբ լողացին դեմքի ոչ մերժությամբ լինել շարժման հիմքում:

Նական բաղկացուցիչը, որն առանց մեզ
վերածվեց բաղաբական խարդավանիի:
Ավելին, սովորեցին ադրբեջանական
լիքի սրբածնայինթերին՝ մոհանալով, որ
որանի մեր զայվածությունն ընկալում են
որպես թուլություն եւ վախկուտություն:
Այսինքն՝ ասիժճանաբար հետ վարձվե-
ցին դայքարից, չգիտակցելով, որ հանձ-
նում են բաղաբացի լինելու վեհ կոչումը:
Դեօսությանը դեն նետեցին սեփական
երկրի համար դատասիսանավության
բեռը: Եվ Սփյուռքը, նայելով մեզ, արեց
նույն բանը՝ երես թերեց ու սկսեց գրադ-
պել իր գործերով: Եվ հիմա, ինչո՞ւն ա-
սում էր երջանկահիշատակ Վահան Հով-
հաննիսյանը, ‘Եր մենի հոգնած, հիաս-
թափված, երբեմնի բոլոր դատարանները
կորցրած հայտնվել ենք փակուդում, ժա-
մանակն է, որ Վարչենի այսուն, ինչո՞ւն
սովորաբար վարչում են բարանձափում
մոլորվածները: Այնինչ հարկավոր է դան-
դադ, խարխափելով հետ դառնալ՝ մին-
չեւ գտնենի այն, ինչ կորցրել ենք, մինչեւ
գտնենի մեր ուղեցույց թելը, մինչեւ գտ-
նենի իմնեներ մեզ: Նոյն գետը երկու ան-
օրամ էւս մնան, ուստի ուրիշ օք կամ:

Մնում է ավելացնել, որ վերջին օրերին ազերիների կողմից Հայաստանի ինքնիշխան տարածի զավթված մասն ամերիկացիները համարեցին Վիճելի: Ինչու, որդեսզի առաջիկայում ժամանակավոր դաշտում կողմից ստանան չեզո՞ք գոտի խաղաղահների արեւմտյան զորակազմ մտցնելու հրավեր: Այս այսպիսի ոլորադույտում ենք: Զարմանալի գուզադիմությամբ առոնակայանն էլ մոտ կես տարի չի աշխատելու: Խվապես, վայ թեզ, հայ ժողովուրդ, որ fn հերոսների մի մասը դավաճան է կամ ծախսված, որ fn հարուստների մի մասը ամենաաղքան է մտնով եւ հոգով, որ fn կրթության հիմնարկների մեծ մասը ոչ թե գիտելիք են տալիս ու հմտություն, այլ կենդ դիմուլով եւ դաշտու ամբիցիաներ, որ fn ոսիկանների մի մասը ոչ թե բաղաբացուն են դաշտամանում հանցագործից, այլ հակառակը, որ fn լրատվամիջոցների մեծ մասը ոչ թե լուր են բերում, այլ սուս ու հուր, որ fn դաշտավորները ոչ թե օրինադատություն են իրագործում, այլ անարդարություն, որ fn զավակների մի մասը fn դետությունը սիրում է սիրել հեռվից, որ fn դաշտամանտունը անդասանասիստու են: Խվապես, գույները խտացնել դեմք չեն, դրանք առանց այն էլ այնքան թանձ են, որ կարմիր գիծ ապածն էլ արդեն չի երեւում: Իրաւ է խառնվել ամեն ինչ՝ երկիր զգալի մասը կորցրել ենք, ունենք հազարավոր զոհեր ու խելվածներ, գերեվարվածներ ու անհետ կորածներ, հակառակորդը մտել է մեր տուն ու դահանջում է երկիրը մասմաս հանձնել, անհասկանալի է դարձել նաեւ՝ վերջապես իշխանություն ունեն, թե՞ ոչ: Խոկ այս բառում նախընտրական եռուցեա է, կարծես ոչ մի արտաքոց բան էլ չկա, բաղաբական դայլքար է իշխանության հաճար: Առաջ են բաշվում այնպիսի լոգունգ-կոչեր, որոնք ընթերցելիս մտածում ես, թե Ըստեցարիայում են կամ Լյուիսենքրուգում: Խվապես հաճարեղ է ասված՝ դե եկ վարդապետ ու մի խենթանա:

Պատմաբանի մասնագիտական ընկալումներս հույսով են, որ ավելի ծանր իրավիճակներում եղած ժողովրդի միջև փրկել է ու կփրկի երեք կարեւորագույն գործոն՝ կրթվելն ու քարեկրթվելը, միասնականությունը եւ անսասան հավաքը սեփական ուժերի նկատմամբ։ Ուրեմն կրկին սեփականելով դրանք առաջ դեղի աղագայում կերտվելիք հաղթանակներ։

